

La creació de l'Agència del Patrimoni Natural, UN ATEMPTAT A LA PROPIETAT PRIVADA

La conselleria de Territori i Sostenibilitat promou la creació d'una nova agència que ninguneja als propietaris, saltant-se la tramitació mitjançant un avantprojecte de llei que és la fórmula més transparent i garantista, i cercant de colar-nos-la per la porta del darrera, amb una Proposició de llei que menysprea als propietaris, evitant-ne la seva participació i saltant-se el procés d'informació pública de forma deliberada.

De prosperar aquesta Agència, laminarà les competències del Centre de la Propietat Forestal, malgrat haver perdut pes, des de la modificació dels seus Estatuts.

L'INSTITUT AGRÍCOLA és l'única entitat que ha interposat un recurs contenciós davant els tribunals contra la modificació dels Estatuts del Centre de la Propietat, mentre que la resta de les organitzacions pactaren que la majoria qualificada i la presidència dels òrgans de Govern recaigués sobre l'Administració.

Aquesta possible Agència, restarà competències i funcions als ajuntaments, particularment pel que fa al règim d'intervenció administrativa, al temps que se li atorga la possibilitat de legislar lluny del control del Parlament i amb total manca de transparència.

La nova Agència pretén assumir

- Les **decisions sobre les propietats privades** a través de processos de participació pública
- La **promoció de les "infraestructures verdes"**, els corredors ecològics, la custòdia del territori, i els **instruments de planificació urbanística** per a què a la pràctica protegeixin al medi natural de les activitats que ja hi són.
- La promoció de la Custòdia del Territori afavorint les organitzacions de custòdia, per davant de la propietat, a la qual se li neguen els incentius equivalents per a la mateixa tasca.
- L'exercici d'Autoritat Ambiental, fet que implica que tots els processos administratius com ara un Pla Tècnic de Gestió, l'aprovació d'una granja o una activitat extractiva o lúdica al medi s'hauran de tornar a revisar i -si s'escau- prohibir o aprovar. Així mateix també assumirà el Règim d'Intervenció Administrativa, amb funcions d'autorització, control i sanció per a totes les activitats
- La capacitat de generar nous tributs, taxes o d'altres instruments econòmics i fiscals.
- A la majoria d'espais forestals substituiria al Centre de la Propietat Forestal, o n'acabaria revisant tota la feina. Està fins i tot per veure, si aquest perduraria gaire en el temps.
- El primer esborrany preveu que "l'agència" passi a gestionar tot el patrimoni i equipaments adscrits dels Departaments amb competències en matèria de medi ambient. Aglutinaria el patrimoni de diverses administracions i, a curt o mitja termini, acabaria englobant l'ACA (Agència Catalana de l'Aigua), Agència de Residus, parcs, costes, reserves de la biosfera, Oficines de Gestió Ambiental Unificada, regadius, depuradores ... En tot cas, de dur-se a terme, el paper dels boscs privats es diluiria significativament en aquest entorn.

Ha estat l'INSTITUT AGRÍCOLA l'únic a defensar la continuïtat del model del CPF per davant del model d'Agència, molt fonamentat en l'endeutament que després cal cobrir amb noves taxes.

Per descomptat, el model que ara se'ns proposa el trobem lesiu per als interessos de la propietat forestal, -representativa del 75% del territori-, i absolutament allunyat d'allò que necessita el sector forestal i agrari i que tot seguit exposem.

El model que necessitem enfrent una Agència allunyada del sector

No cal dir, que a ulls del sector, aquesta no es una Agència pensada per promoure l'activitat empresarial al territori ni facilitar les rendes de la propietat privada tot dinamitzant la propietat rústica, tant agrícola com forestal ni promovent una creació de valor tangible que fixi la gent al territori. Ans el contrari, és una agència que incrementa tràmits burocràtics, genera incertesa jurídica sobre les disposicions vigents com ara els Plans Tècnics de Gestió Forestal i la planificació urbanística, i té per encàrrec generar noves figures de protecció com ara els corredors ecològics.

El què realment ens cal és un organisme -com ara un Centre de la Propietat Forestal-però amb majors atribucions i:

- Que redueixi els tràmits burocràtics i doni seguretat jurídica a les activitats, a fi d'evitar que qualsevol denúncia malintencionada les paralitzi.
- Que redueixi els costos d'operar al medi natural, fent valer la smartització del sector forestal i afavorint els processos mecanitzats i d'empreses de serveis.
- Que aposti per desenvolupar el Pla General de Política Forestal i el Pla de l'Energia ja vigents.
- Que aposti clarament per incentivar els usos de la fusta i la biomassa, facilitant acords amb l'agroindústria i afins, tot promovent incentius a la transició a l'ús de la biomassa i, fins i tot, joint-ventures de composició mixta indústria-producció forestal.
- Que sigui exemple de gestió amb nul endeutament i comptes auditats
- Que faci valer la gestió forestal sostenible, com únic element necessari per a la preservació de la biodiversitat i la certificació com a element addicional de valorització.
- Que reconegui les afectacions als usos i gaudi de la propietat, quan per raó d'interès públic, a una propietat se li nega les mateixes possibilitats de desenvolupament empresarial que a una finca propera.
- Que promogui les sinèrgies amb els sectors i activitats afins, ja sigui per potenciar els rendiments, ja sigui per estalviar costos (turisme, energia, moble, prevenció d' incendis...).
- Que promogui, per als propietaris, els mateixos reconeixements i incentius fiscals que a d'altres figures com la custodia del territori, si escau habilitant la via legal per a què tots els propietaris amb Pla Tècnic siguin reconeguts com a custodis del territori.
- Que vetlli pel compliment de les normes i la preservació dels valors naturals, exactament igual com venen fent-ho els propietaris del bosc i la forest des de temps immemorials.
- Que cerqui, si s'escau entre inversors estrangers o amb la complicitat del finançament europeu, els mecanismes per fer arribar la inversió als sectors forestals, esdevenint una administració al servei de la propietat i la indústria capaç de celebrar roadshows en relació a les sinèrgies de negoci.

En definitiva, el propietari forestal i rural requereix de l'Administració que creï l' "hàbitat empresarial" adient, per aconseguir que les activitats econòmiques, tant a la forest com en els camps, es puguin desenvolupar amb expectatives certes de rendibilitat i dependent -el mínim possible- i si pot ser gens, dels fons públics.

Tot això, com dèiem, no es res nou per a l'INSTITUT AGRÍCOLA. De fet, va ser aquest el plantejament que es duqué a les darreres eleccions al Centre de la Propietat Forestal, i és a dia d'avui, el plantejament que defensem davant les institucions europees a l'hora de preveure el futur normatiu que serà d'aplicació a totes les forests europees.

L'Institut Agrícola defensa la propietat privada vers l'apropiació pública dels usos i bens privats

La protecció del territori en termes ambientals és una reivindicació llargament reclamada pels grups ecologistes, que successivament han promogut el desenvolupament de les normatives ambientals, tals com la Xarxa Natura 2000 o la més recent Estratègia de la Biodiversitat i del Patrimoni Natural. Cercant un ús social del què en realitat és privat.

Europa mai ha plantejat el mediambient de forma excloent amb la propietat. De fet la regulació en preveia la indemnització en termes generals, això no obstant, a casa nostra, determinats partits defensen que el què és privat, si forma part del medi natural ja té una part de públic. Atorgant-li un ús social no reconegut, que cada cop s'assembla més a una expropiació encoberta dels usos admesos pel gaudi de la propietat.

A tall d'exemple el que la diputada Hortènsia Grau Juan (CSQP) li deia el passat 14 de juny a la Consellera d'Agricultura (representada pel Conseller de Territori Josep Rull) arran de la pregunta sobre la creació de l'Agència de la Natura.

Hortènsia Grau Juan (Catalunya Si que es Pot) - extracte del diari de sessions:

(...) són els senyors del bosc, els senyors de l'aigua, els senyors de la caça. Són aquests grans propietaris forestals que durant molts anys han rebut molts diners del Feader fent una gestió mal feta, que no mantenia la diversitat, o no fent-ne –o no fent-ne– dels boscos. Per tant, en soc conscient: vostè és la consellera del ram i rep totes aquestes pressions.

Per això la nostra pregunta anava encaminada a dir-li que tindrà tot el nostre suport, però que vostè ha de ser valenta. Vostè ha de ser valenta i ferma davant d'aquests lobbys. Vostè s'ha d'aliar amb el conseller que avui em contesta, i que, ja que solidàriament el Govern respon, s'han d'aliar per coliderar –per coliderar– la creació de l'agència, per establir les aliances entre aquests sectors productius, que tenen tots els seus interessos legítims, però que per damunt dels seus beneficis han de posar també el bé comú. Per tant, han de liderar conjuntament. I ha de poder escoltar també les quatre-centes entitats, els col·legis professionals, les universitats.

Perquè, consellera, vostè ho sap: al marge de qui en tingui la propietat, el patrimoni natural és un bé comú, i un bé comú que el millor servei que podem fer al país és pre-servar-lo, per ara i per a les generacions futures (...)

En aquest punt, la propietat i l'Institut Agrícola NO pot estar-hi d'acord:

A Catalunya, parlar dels "senyors del bosc, de l'aigua i de la caça", és una expressió pejorativa que no reflexa la realitat del sector, que inclou propietaris petits i grans, que en la majoria de les vegades, tot i demanar la subvenció per a la gestió forestal sostenible, hi perden diners. De fet, el marge comercial no acostuma a caure de la banda del productor, sinó més aviat de la banda del primer transformador. I cada cop més, aquests "senyors del bosc" requereixen d'agrupar-se per assolir les economies d'escala adients per a continuar operant.

Fem notar que a Catalunya és una de les regions on més s'ha implantat el PEFC per a la Gestió Forestal Sostenible, de fet si cal mirar en algun lloc ... més aviat seria en l'exemple que donen determinades forests públiques. No cal dur-se a engany, les hectàrees forestals creixen a casa nostra any rere any, tant en volum com en extensió, i ni multiplicant per 5 les taxes actuals d'extracció evitaríem que arreu tinguem punts d'acumulació.

El risc més gran que hi ha per a la biodiversitat a dia d'avui, és precisament dificultar la gestió empresarial de la forest, quan el que realment cal és una acció decidida de govern en la línia dels punts que ja hem apuntat com fonamentals per una administració forestal.

Què diu de la propietat privada la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea?

Som europeus, per això, **cal respectar la Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (2016/C 202/02)** en els seus articles 15-16- i particularment el 17.

Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (2016/C 202/02)

Article 17 - Dret a la propietat

1. Tota persona té dret a posseir, utilitzar, destriar i adjudicar les seves possessions legalment adquirides. Ningú no pot ser privat de les seves possessions, excepte en interès públic i en els casos i en les condicions previstes per la llei, subjectes a una indemnització justa pagant a temps per la seva pèrdua. L'ús de la propietat es pot regular per llei en la mesura que sigui necessari per al interès general.

Europa defensa el medi natural, però des del respecte a la propietat privada, i en aquest cas, a Catalunya **el medi natural que es vol protegir sovint és privat**. La limitació a l'ús i gaudi de la propietat privada, només pot produir-se en benefici de l'interès general **prèvia l'oportuna indemnització**, i això aquí només succeeix quan som davant d'una expropiació.

No és cert doncs, que **"al marge de qui en tingui la propietat, el patrimoni natural és un bé comú"** (com deia la diputada Hortènsia Grau) al contrari, en realitat, **és molt important qui en tingui la propietat** i aquesta ha de fer valdre els legítims drets.

A Catalunya l'anomenat "patrimoni natural" és de fet **propietat natural privada en un 75%** de la seva extensió, i si tenint-ne la propietat del bé (posem per cas un bosc), en vull fer-ne ús i aprofitar-lo, i amb motiu de l'interès públic això se'm impedeix o restringeix per un temps determinat, cal que exigim una indemnització justa per poder fer-ho. Altrament, a judici nostre, no estem res més que davant d'una expropiació encoberta d'un dret d'ús com ara podria ser un dret de tala o de superfície.

És Catalunya una societat prou madura en relació al medi natural?

Segons la diputada Violant Cervera al mateix Diari de Sessions:

(...)"Catalunya és capdavantera en diversitat biològica a tot Europa: El 10% del territori són parcs naturals o nacionals, el 32% espais protegits i 94 d'aquests habitats formen part de la Xarxa Natura 2000 (el 32%)."(..)

Deixant de banda el fet, que per a molts propietaris aquesta afirmació ha deixat de ser motiu d'orgull per esdevenir motiu de franca preocupació. Cal deixar de banda una visió "acumulativa" del medi natural, en pro d'una visió molt més "selectiva i de qualitat".

Mentre continuem mesurant la diversitat biològica per la quantitat d'hectàrees afectades, difícilment podrem dir que la comprensió del medi, l'espai i gents que l'ocupen s'adequa a les necessitats d'una societat que creu en la seva perdurabilitat i que vol ser capdavantera en la seva gestió.

El que sí podem afirmar, és que Catalunya ha esdevingut capdavantera ningunejant la propietat privada i negant-li les compensacions per la imposició de restriccions, que tot sovint fan inviable econòmicament l'explotació forestal. Tot assolint quotes d'incompatibilitat entre activitats difícils d'equiparar arreu.

Cronologia parlamentaria de la proposta -d'esquenes al sector- de creació d'una Agència del Patrimoni Natural

El passat mes de març, el Conseller Rull comparegué a la **Comissió de Medi Ambient del Parlament de Catalunya**, per explicar l'estratègia del Govern amb relació a la Biodiversitat. En el marc d'aquesta compareixença s'esbossa un Pla per crear una nova Agència (l'Agència del Patrimoni Natural i de la Biodiversitat) deixant al marge els processos més elementals de participació ciutadana i dels afectats, i amb la connivència de partits de l'oposició, mitjançant un procediment que pels afectats és profundament antidemocràtic.

Fragments de la compareixença disponibles al web del Parlament:

Conseller Rull

(...) ben aviat aquest Parlament haurà de veure, i en vaig parlar en la compareixença de pressupostos, una llei per la creació d'una agència del patrimoni natural. Per fer-ho ràpid –i cal que ho fem ràpid– **des del Govern gosem proposar-los d'utilitzar una fórmula molt garantista i que ens permetria de disposar d'un gran consens de partida. És una fórmula poc assajada, però que ha donat bons resultats en alguna ocasió, que és la fórmula de la proposició de llei. Si hem de presentar un projecte de llei trigarem molt i no ens en sortirem. Una proposició de llei ens permet una tramitació raonablement ràpida i amb un treball previ de consens signada per diversos grups parlamentaris.**

Francisco Javier Domínguez Serrano (Ciutadans)

(...) però m'ha sorprès molt, em deixa de..., **és curiós que el Govern demani a l'oposició que presenti una proposició de llei, a mi m'ha deixat una miqueta sorprès. És una eina que funciona, potser, però..., bé, jo crec..., com que porto un any només aquí, doncs, m'ha estranyat.**

Hortènsia Grau Juan (Catalunya Sí que es Pot)

(...) i, a més, **ja l'hi dic, des d'aquest moment que Catalunya Sí que es Pot sí que agafem el quant que ens ha llençat, no?, de la possible presentació d'una proposició de llei de creació de l'agència de patrimoni, l'agència de patrimoni a la natura, perquè entre altres coses és un projecte que ens el sentim molt nostre.**

Mireia Boya e Busquet (CUP-Crida Constituent)

(...) Pel que fa a l'agència de patrimoni natural, jo subscriu cent per cent les paraules de la companya Hortènsia Grau: **ensenyi'ns aquesta proposició de llei, nosaltres ens hi sumarem, o sigui, tenim moltes ganes de tirar endavant aquesta agència de patrimoni natural.**

Conseller Rull

(...) i, per tant, nosaltres, més que aprovar la memòria prèvia, el que diem és «fem aquesta estratègia de biodiversitat i tirem endavant».

Però tiro enrere, amb la dificultat de tramitar. El sistema d'un projecte de llei és tan garantista que nosaltres calculem que necessitem a l'entorn d'un any per poder-ho fer; un any. I forçant molt, molt, ens situem a 8 - 9 mesos, però hi ha determinats tràmits d'informació pública que nosaltres no en podem prescindir. I aquest és un element de controvèrsia que tenim amb el Grup Parlamentari de la CUP - Crida Constituent, a l'entorn de la llei del territori. Ens diu: «Ho heu de fer molt ràpid; ho heu d'avançar, entreu ja.» Ni que volguéssim no podríem, mentre hi hagi aquesta figura del projecte de llei, que és de tramitació molt, molt lenta.

I, per això, el que plantejarem és aquesta figura de la proposició de llei, perquè estem parlant d'una qüestió molt instrumental, que és l'agència.

(...)

Quin avantatge té la proposició de llei? Que no requereix aquest procediment tan lent d'informació pública; ja la garantirem en seu parlamentària. I sobretot la garantirem si signem aquesta iniciativa conjuntament. I, per tant, l'acord, el que suggerim és de fer-lo abans. Si la proposició de llei és signada per tots els grups parlamentaris abans, podem garantir-ne la rapidesa. D'un tema molt concret, molt puntual, molt específic, molt instrumental, que és crear l'agència. Després ja veurem quins són els recursos afegits que hi donarem. Per tant, aquest és un primer element que volia explicar.

Parlament de Catalunya

Comissió de Medi Ambient i Sostenibilitat

Sessió 10.1 Ordinària – DSPC-C 341/11

Sessió informativa amb el conseller de Territori i Sostenibilitat sobre l'estratègia del Govern amb relació a la biodiversitat

Les veritables raons parlamentaries, per impulsar la mesura a través d'un mecanisme tan poc transparent

L'INSTITUT AGRÍCOLA s'oposa a la creació d'una Agència del Patrimoni Natural, creada d'esquenes al sector amb caracter confiscatori.

No cal dir, que des de l'Institut Agrícola, veiem amb preocupació que es proposi la creació d'una nova Agència d'esquenes al sector, i que això s'encarregui als grups de l'oposició en el marc d'un acord més ampli que ja al seu moment comportà l'aprovació d'un nou impost sobre el CO2 per finançar part de les activitats d'aquesta Agència i permetre l'aprovació del pressupost de la Generalitat de Catalunya. Al respecte foren prou reveladores les afirmacions de la diputada de la CUP, al mes de març, durant la compareixença del Conseller Rull:

Mireia Boya e Busquet (CUP-Crida Constituent)

(...) si aquesta no és l'opció per aquesta legislatura, que ho podem entendre, hem de parlar d'aquesta fiscalitat ambiental i això, i ho dic públicament, és un acord al que vam arribar quan parlàvem dels pressupostos, i estem tenint algun problema. I l'hi dic així, amb tota sinceritat. Aquest impost de CO2, que la meitat ha d'anar a aquest Fons de patrimoni natural, no s'està tirant endavant com havíem quedat. Estem en converses però m'agradarà..., vull donar el toc d'alerta públic perquè aquest debat sobre la fiscalitat i sobre el model de fiscalitat ambiental que ha de tenir aquest país no s'està donant, i en el marc de la Llei de canvi climàtic, on també se'ns havia promès que havíem de parlar d'altres impostos possibles, no n'estem parlant i estem..., i nosaltres ja hem repassat totes les esmenes i hi ha un munt de temes pendents esperant resposta de Govern i la resposta no arriba, i això ens comença a preocupar perquè el temps s'acaba i un dia d'aquests haurem de votar pressupostos i no ens agradaria haver de votar una cosa dient «el Govern ens ha pres el pèl» o «allò que havia promès no ho ha tirat endavant»; no ens agradaria.

Se'ns dubte l'avís sortí l'efecte desitjat ... finalment, aquest impost (previst inicialment dins la Llei de canvi climàtic), fou traslladat a la Llei d'acompanyament dels pressupostos i aprovat, al mateix temps que la modificació de la Llei d'espais naturals que atorgà als plans de protecció del medi natural i del paisatge i de gestió dels espais naturals protegits, la categoria d'instruments d'ordenació i, pel que fa a l'ordenació dels usos del sòl, **la naturalesa jurídica pròpia dels plans directores urbanístics.**

Aquest canvi, que ja em vem parlar en l'anterior Drecera, també es produí d'esquena al sector, que tot i mobilitzar-se, res no va poder fer per evitar-ne una aprovació a totes llums poc transparent, aconseguint però, ser escoltats als processos de planificació que afecten les empreses, un punt però que les noves lleis en curs volen reduir a la mínima expressió.

Ara que el Parlament ha aprovat el nou impost i el fons de patrimoni natural creats, entre d'altres contrapartides, a canvi d'uns pressupostos, al Govern li corre pressa tenir una Agència d'abast profundament intervencionista i de caire conservacionista.

Es preveu que l'impost recapti un mínim de 70 milions d'euros a partir de l'1 de gener, segons declaracions dels responsables, dels quals 35 han d'anar al Fons que finança en part la nova Agència. Així estant, hem tornat a encarir l'administració, que lluny de millorar en gestió ja promou nous tràmits, taxes i despeses (fins i tot l'adquisició de finques), sense haver pensat en les compensacions que encara ha d'establir per als propietaris agraris i forestals.